

Kinderen en overgewicht: Werken aan een slanke wijk

Steeds meer kinderen kampen met overgewicht. Veel gemeenten hebben preventie en bestrijding van overgewicht dan ook als speerpunt opgenomen in hun beleid. Een wijkgerichte aanpak, waarbij verschillende partijen gezamenlijk een aantal geselecteerde interventies toepassen, zou wel eens heel effectief kunnen zijn. TNO heeft veel expertise op het gebied van kinderen en overgewicht, en mogelijkheden voor preventieve interventies. TNO kan gemeenten begeleiden bij het implementeren en evalueren van een succesvolle, wijkgerichte aanpak.

Overgewicht bij kinderen is een groot en groeiend probleem. In 2006 bleek uit onderzoek van TNO en VU medisch centrum dat veertien procent van de jongens en zeventien procent van de meisjes te dik is. Hierbij spelen zowel biologische factoren, als het eet- en beweeggedrag van kinderen en de inrichting van hun omgeving een rol.

Wijkgerichte aanpak

In Nederland is de bevordering van de gezondheid wettelijk opgedragen aan gemeenten. Die hebben preventie van overgewicht bij kinderen dan ook hoog op de prioriteitenlijst staan. Toch krijgt het gemeentelijk gezondheidsbeleid nog maar beperkt invulling. Dat is niet omdat er geen besef van urgentie is bij allerlei betrokken instanties, en evenmin omdat er geen interventies beschikbaar zijn. Veel gemeenten worstelen met de vraag welke interventies het meest effectief zijn in de context van hun eigen gemeente, op het niveau van de wijk. Want de ene wijk is de andere niet. Verschillen in typen bewoners of inrichting van de wijk vragen om een verschillende aanpak. Daarbij zijn altijd meerdere partijen betrokken: van de GGD tot scholen en ouders, van Centra voor Jeugd en Gezin tot sportverenigingen. De kunst is om tot een vorm van samenwerking te komen die tot synergie leidt.

TNO onderzoekt en evalueert

TNO volgt sinds 1955 de groei en ontwikkeling van Nederlandse kinderen, onder meer via landelijke groeistudies. Daarnaast ontwikkelt TNO monitoring instrumenten voor professionals, zoals een BMI-meter, fitheidstesten en beweegmeters. De vraag of het stimuleren van beweging en gezonde voeding overgewicht bij kinderen kan terugdringen of voorkomen, is één van de centrale onderzoekopgaven voor TNO. Zo onderzoekt de organisatie hoe de inrichting van een wijk of speelplek bij kan dragen aan het meer laten bewegen en buitenspelen van kinderen. Ook onderzoekt TNO hoe kinderen en ouders op school en de kinderopvang informatie kunnen krijgen over gezonde voeding. Verder werkt TNO aan de ontwikkeling van nieuwe sport-, spel- en beweegconcepten. Tenslotte evalueert TNO (combinaties van) interventies en begeleidt ze de implementatie van programma's.

TNO als partner

TNO vormt daarmee een uitstekende partner voor gemeenten om hun lokale gezondheidsbeleid te ontwikkelen, te monitoren en te evalueren: waaraan hebben de inwoners behoefte, welke mogelijkheden heeft een gemeente, welke partijen kunnen daaraan een bijdrage leveren en welke interventies

zijn dus haalbaar. TNO doet dit onder meer als coördinator van de proeftuin 'Het Vitale Kind'. Hierbinnen werkt een groot aantal partijen samen aan preventie van overgewicht bij jongeren door de implementatie van een community strategie. De betrokken gemeenten passen daarbij de Jongeren Op Gezond Gewicht-methode (JOGG) toe. TNO monitort de effectiviteit van deze lokale aanpak en vertaalt die naar concepten die ook elders toepasbaar zijn. Ook is TNO partner in het Consortium CIAO. Hierin bundelen vijf Academische Werkplaatsen Publieke Gezondheid hun kennis over de werkzaamheid van preventieve interventies en vertalen ze deze kennis door naar een lokale, wijkgerichte aanpak, ook gebaseerd op de principes van JOGG.

Drie voorbeelden

Beweegvriendelijke wijken

Een mooie speeltuin of goed uitgerust sportcomplex is belangrijk om kinderen meer te laten bewegen. Maar minstens zo noodzakelijk is een veilige route daar naartoe. TNO onderzocht hoe een wijk verkeersveilig kan worden ingericht. De resultaten worden geïntegreerd in 'Urban Strategy', een interactief instrument waarin TNO al haar deskundigheid over de lokale leefomgeving bundelt.

Gezonde Kinderen in een Gezonde Kindomgeving

Gezonde Kinderen in een Gezonde Kindomgeving (GKGK) is een Nederlands-Duitse samenwerking binnen een aantal gemeenten. Door een duurzame samenwerking tussen gemeenten, regio's, onderwijs, georganiseerde sport, zorgprofessionals en bedrijven wordt onderzocht of kinderen in een aantal jaren een actieve levensstijl, een gezond voedingspatroon, een gezond beweeggedrag en een goed gewicht kunnen bereiken. TNO monitort de voortgang.

Fit4Kids

In Zeist werd eind 2008 het project 'Fit4Kids' afgerond, gericht op de preventie van overgewicht bij kinderen. Het project kreeg een vervolg met een wijkgerichte aanpak. Ter afronding van Fit4Kids en ter voorbereiding op de wijkgerichte aanpak bracht TNO de beweegvriendelijkheid van drie wijken in Zeist in kaart. De gemeente Zeist gaat met de gesignaleerde knelpunten aan de slag.

TNO Kwaliteit van Leven

TNO Kwaliteit van Leven is een dienstverlenende organisatie voor bedrijfsleven, zorg en overheid. Wij brengen innovaties tot stand, gericht op verbetering van gezondheid en menselijk functioneren door multidisciplinair onderzoek en advies. Samen met onze klanten vertalen wij nieuwe kennis in praktische toepassingen. TNO Kwaliteit van Leven onderscheidt haar activiteiten op de volgende terreinen: Arbeid, Chemie, Innovation Policy, Preventie en Zorg, Pharma en Voeding.

Preventie en Zorg werkt samen met publieke en private opdrachtgevers aan vernieuwingen en creatieve oplossingen om betaalbare en kwalitatief goede zorg bereikbaar te houden. Onze activiteiten richten zich dan ook op het monitoren van gezondheid en leefstijl, het bestuderen van determinanten van gezondheid, en het ontwikkelen, implementeren en evalueren van interventies.

Preventie en Zorg
Wassenaarseweg 56
Postbus 2215
2301 CE Leiden

Contact

Paul Kocken
T 071 518 17 23
E Paul.Kocken@tno.nl

www.tno.nl/overgewicht

TNO | Kennis voor zaken